KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

TALLINNA POLÜTEHNIK

34 (566)
XXI aastakäik

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELKNÜ KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Reedel, 24. oktoobril 1969

Juhtimisalane konverents TPI-s

Eile hommikul algas meie õppeasutuse aulas teine kõrgemate koolide vaheline majandusorganisatsioonide juhtimise teoreetilisi probleeme käsitlev konverents. Üritus on pühendatud V. I. Lenini 100. sünni-aastapäevale ja kestab kaks päeva.

Konverentsi avas Tallinna Polütehnilise Instituudi teadusala prorektor professor H. Lepikson, sissejuhatava sõnavõtuga esines Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe asetäitja A. Vendelin. Konverentsi eesmärgiks on tutvustada laiemale üldsusele juhtimisteooria aktuaalseid probleeme, vahetada mõtteid ja süvendada suhteid juhtimise teoreetikute ja praktikute vahel. Konverentsi tööst võtab osa rida meie maa tuntud juhtimisteooria spetsialiste. Siin viibivad ka paljud meie vabariigi ministeeriumide ja keskasutuste ja samuti ettevõtete ja majandite töötajad.

Nimetatud valdkond on viimastel aastatel saanud Nõukogude Liidus elavaks käsitlusobiektiks. Seda tõestab elav huvi konverentsi vastu. Kindlasti annab toimuv konverents kõigile osavõtjaile uut hoogu ja uusi mõtteid nende igapäevaseks tööks.

T. SAIMRE,
tööstuse juhtimise ja planeerimise kateedri assistent

Meie teaduskonnast Kohtla-Järvel

Kirde-Eesti peamiselt põlevkivile baseeruv tööstus on viimastel aastatel tunduvalt laienenud. Nimetagem kasvõi Balti Soojuselektrijaama, Lämmastikväetiste Tehast ja uusi kaevandusi. Loomulikult nõuab arenev tööstus ka rohkem kõrgema haridusega spetsialiste. Koos tööstuse laienemisega on kasvanud rajooni elanikkond, mis loob soodsa pinna kohapealse kõrgema õppeasutuse organiseerimiseks. Mitmeid aastaid projekteeriti ja ehitati Kohtla-Järvele TPI õppehoonet, mis septembrikuul riikliku komisjoni poolt vastu võeti.

Uues hoones alustas õppetööd TPI Kohtla-Järve üldtehniline teaduskond. Esimesele kursusele võeti vastu 205 üliõpilast. Teine ja kolmas kursus moodustati senistest kaugõppe üliõpilastest. Esialgsete kavatsuste kohaselt õpitakse 5 semestri õhtuses osakonnas, millele järgneb üleminek kaugõppe vormi. Õppetöö on allutatud dekaanile ja kahele kateedrile — marksismi-leninismi ning üldtehnilisele kateedrile. Maja on ajakohane ja varustatud küllaldase laboratoorse pinnaga. Sokli- ja esimesel korrusel paikneva füüsika-, keemia-, materjalide õpetuse ja tugevusõpetuse laboratooriumid. Arvatavasti nõuab laboratooriumide täielik organiseerimine umbes aasta aega, kuid siis peaksid nad vastama kaasaja nõuetele. Peale selle on teaduskonna käsutuses 150 kohaga loengute-, lugemis- ja joonestussaal ja raamatukogu. Seega on loodud kõik tingimused normaalseks õppetööks.

Peale õhtusektori alustavad tööd päevane ettevalmistusosakond ja õhtused ettevalmistuskursused. Viimastele on tung suur. Võib arvata, et uus teaduskond võidab omale poolehoidu ning on loota, et järgmise vastuvõtu saab komplekteerida tugevas konkursis. Tulevikus on vaja mõtelda statsionaarsele osakonnale, mis tunduvalt kergendaks õppetöö organiseerimist ja suurendaks teaduskonna õppetöö kasutegurit.

K. SCHULTS,
üldtehnilise kateedri juhataja

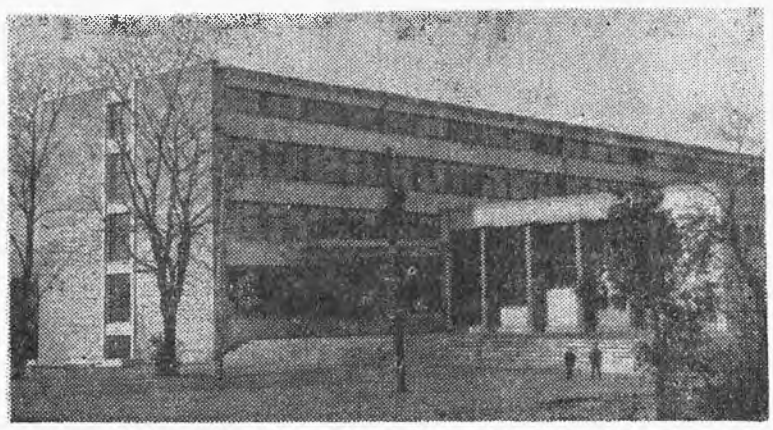

Neli meest käis Novosibirskis

Novosibirski külje all asuvas Akadeemialinnas toimus III üleliiduline tahke kütuse põlemise alane konverents. Kuulati ära üle saja ettekande, mis käsitlesid kaasaegsete tahke kütusega töötavate katelagregaatide kollete konstruktsioone ja ekspluateerimist, tahke kütuse põlemisega seotud teoreetilisi küsimusi ning kütuse mineraalosa mõju katelagregaadi tööle.

Meie instituudist võtsid konverentsist osa professor J. Õpik ühe sektsiooni juhatajana ja põhiettekandega ning ettekannetega professori kt. A. Ots, tehnikakandidaat H. Arro ja vanem teaduslik töötaja R. Kruus. Et TPI tööstusliku soojusenergeetika probleemlaboratooriumis tegeldakse peamiselt kütuse mineraalosa mõju uurimisega katelagregaatide tööle, siis kuulusid sellesse valdkonda ka meie instituudi esindajate ettekanded.

Konverentsil märgiti, et vaatamata loodusliku gaasi ja vedelkütuste laialdasele kasutuselevõtule soojuselektrijaamades langeb siiski tunduv osa kasutatavast kütusest tahke kütuse arvele.

Peamine tähelepanu pöörati konverentsil Siberis asuvate suurte kivisöebasseinide varude kasutamise probleemidele soojuselektrijaamade kütusena.

Professor Budapestist

Nagu juba teatasime, kirjutati Ungari pealinnas alla Budapesti Tehnikaülikooli ja Tallinna Polütehnilise Instituudi vahelisele koostööleppingule. Lepingu üks punkte näeb ette kolme või nelja õppeiõu esinemise loengutega iga aasta partnerülikoolis.

Tallinna saabus esimene õppejõud Budapestist. Selleks on sealse tehnikaülikooli keemiateaduskonna prodekaan õppetöö alal professor Radomir Lasztity. Erialalt on professor toiduainete tehnoloogia üks tunnustatumaid eriteadlasi teravilja valkude alal, eriti nisu kleepvalgu struktuuri ja reoloogia küsimustes. Külaline kohtus meie instituudi toiduainete tehnoloogia kateedri perega. Arutati toiduainetetööstuse ja sellealase uurimistöö küsimusi ja õppetöö korraldamist nii meie õppeasutuses kui ka Budapesti Tehnikaülikoolis. Jõuti põhimõttelisele kokkuleppele, et mõnede probleemide lahendamisele asutakse edaspidi ühiste jõududega.

Meie külaline on jõudnud juba tutvuda Tallinna vaatamisväärsustega, külastanud «Estonia» teatrit, viibinud vastuvõtul meie instituudi rektori professor Agu Aarna juures ja külastanud kõiki keemiateaduskonna kateedreid.

Kolmapäeval esines professor Radomir Lasztity loenguga konserverimise tehnoloogia eriala üliõpilastele ja toiduainete tehnoloogia kateedri liikmetele. Oma loengus käsitles ta põhiliselt reoloogiliste uurimismeetodite rakendamist toiduainetealases uurimistöös.

HALDUSPROREKTOR Harri Eesmaa 50

Viiskümmend aastat toob endaga kaasa kellele hõbedat juustesse, kellele kühmu selga, kortsud näkku, «kõhukese» või skleroosi alged.

Lugupeetud juubilar!

Võime Teile kinnitada, et meie kõige heatahtlikum pilk ei leia halli Teie juustest ja kõige pahatahtlikum ei kortse, kühmu ega kõhukest. Aastatega paratamatult kaasnevat vanadust eitab Teie nooruslik rüht, kirgas pilk ja võime südamest naerda paraja nalja üle.

Võib-olla on elu Teid hellitanud, saatus soosinud, hoidnud elumurede ja raskuste eest?

Me ei saa seda kinnitada. Teie elukirjades seisab, et Harri Eesmaal tuli juba noorukina võidelda elumuredega, läbi teha vaevarikas tee hariduse omandamiseks. Kirjad näitavad, et Teil tul töötada masinakirjutajana, arveametnikuna, raamatupidajana. Kirjad näitavad, et Teil oli siht saada majandusmeheks.

Vaevalt pool aastat pärast keskkooli lõpetamist tõmbas saatus kriipsu Teie tulevikukavatsustele. Teil tuli läbi teha Eestist mobiliseeritu tüüpiline raske, kuid karastav tee: tagavarapolk, tööpataljon, Eesti Laskurpolk. Kõik lahingud alates Velikije Lukist Kuramaani kuni demobiliseerimiseni kaardiväe vanema auastmes. Taskud tühjad, peas kaugeleulatuvad strateegilised plaanid. Lisaks läbimõeldud taktikalised võtted. Nii tulite 1945. a. septembris TPI majandusteaduskonda. Kirjade järgi olete Teie läbi teinud TPI-s kõik ametialased etapid alates laborandist, õppejõust kuni halduprorektorini välja. See on Teile suureks kasuks ja meile suureks õnneks. Teie olete üliõpilasena olnud majanduslikel töödel ja ise majandusosakonda juhatanud. Teil on tulnud täita varustusalaseid ülesandeid ja endal juhtida TPI keerulist varustussüsteemi. Olite üliõpilane ja õpetate nüüd ise. Olete olnud TPI uute hoonete arvukate projektide tunnistajaks. Olete pidanud jandamaküll tornidega ja tornideta variantidega kesklinnast Hiiu rabani välja. Teie õlgadel lasus Kapitaalehituse õlgadel lasus kapitaalehituse juhtimine Mustamäel ja Teie tööd kroonis edu mis on jäädvustatud alatiseks.

Teil jätkus aega, jõudu ja energiat organiseerida TPI sporditööd siis, kui kõik alles tuli rajada ilma nimetamisväärse materiaalse baasita. Teie lõite kaasa mitmetes teistes organisatsioionides, küll ALMAVÜ-s, purjespordis, tennises jt. nende rajamise algaastatel. Küllap sealt on pärit Teie nooruslik rüht!

Teie olete korduvalt olnud TPI parteikomitee liige ja vastutavatel ametikohtadel ametiühingu organisatsioonis. Kuidas see kõik pole jätnud kortse Teie näole?

Teie töö kvaliteedist annavad tunnistust Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukiri 1950. aastast, arvukad kiitused TPI rektori käskkirjas.

Teie strateegia ja taktika on õigeks osutunud. Ta on kasuks tulnud kogu TPI-le. Arvestades Teie nooruslikku rühti oleme veendunud lugupeetud juubilar, et viite lahinguülesande võiduka lõpuni ja annate oma panuse koos instituudi ühendamiseks ühise katuse alla.

Selleks Teile endist õnne ja edu!

Tugeva käepigistusega arvukate kolleegide nimel

JUHAN TOOMASPOEG

Sügisesel Mustamäel — Enn Teimanni foto

ÜTÜ konverentsil Riias

Balti liiduvabariikide kõrgemate koolide vahel arenevad juba pikemat aega sõprussidemed. Nende üheks avaldusvormiks on delegatsioonide vahetamine ÜTÜ konverntsidel.

Läti pealinnas toimus Riia Polütehnilise Instituudi üliõpilaste Teaduslik-Tehnilise Ühingu X konverents, kust paluti ka meie instituudi üliõpilaste-teadusetegijate osavõttu. Meie 3-liikmeline delegatsioon koosnes sedapuhku «soojusemeestest». Selle ridadesse kuulusid Jüri Petrov ja Rein Triisa (AO-71) ja allakirjutanu.

Kuigi meie saadetud kiri eksis teelt ja seega meie täpne saabumise aeg seal teadmata oli, võeti meid hästi vastu ja ainult meie kolme jaoks korraldati ekskursioon mööda vana Riiat ja Salaspilsi memoriaalkompleksi.

Seekordne konverents oli teisiti organiseeritud kui meil tavaliselt. Kuusteist sektsiooni töötasid erinevatel päevadel kolme nädala jooksul. Sellisel juhul on oma rahval võimalus järjelgida kõigi neid huvitavate sektsioonide tööd, ei ole raskusi ruumidega ning organiseerijate koormus väheneb, külalistel aga jääb konverents nagu ilma «raamita».

Võtsime osa konstrueerimise ja projekteerimise sektsiooni tööst. Sinna oli kokku toodud töid õige mitmest vallast: masinaehitus, tootmise automatiseerimine ja mehhaniseerimine, ehitus ja meie oma soojustehniliste töödega. Üsna huvitav oli teada saada, millega tegelevad teiste erialade mehed ja asjalike küsimuste põhjal võis järeldada, et ka meie 2 ettekannet pakkusid meie võõrustajaile huvi.

Kõik selles sektsioonis ettekantud tööd olid otseselt seotud tööstuse probleemidega. Enamik neist oli valminud Üliõpilaste Konstrueerimisbüroos, milline meie Riia kolleegidel töötab üsna laial rindel ja väga põhjalikult.

Seekordne reis oli meile huvitav.

T. TIIKMA

Jüri PETROV esineb teemal «Katlateraste korrosioonist eesti põlevkivituha toimel ja selle uurimisest laboratooriumi tingimustes.»

PÕHITÕED I KURSUSE RÜHMA JUHTKONNALE

1. Olles aastatelt noor, peab ka vaimselt nooreks jääma (teotahteliseks, energiliseks, mõõdukalt humoorikaks ning unistajaks).

2. Amet kohustab. Õpperühma komsorg, rühmavanem, a/ü organisaator ja spordiorganisaator peavad i s e olema milleski veendunud. selgusele jõudnud. Omaksvõetud idee ei tohi fanaatilises silmaläikes väljendada, vaid peab muutuma t e g e v u s j u h e n d i k s. Rääkides võõraid sõnu, ilma et te ise usuksite neid, teete ainult kahju nii endale kui ka esindatavale organisatsioonile.

3. Järelikult kollektiivi juht peab olema oma eakaaslastest ette jõudnud teadmistes, sellele rajanevas veendumuses ja oskuses inimestega suhelda.

4. Igas nii vabatahtlikult kui ka sunniviisiliselt kokku tulnud kollektiivis tekib juht (juhid), kellel on nimetatud omadused võrreldes teistega rohkem välja arenenud. Valides nüüd rühmas funktsionääre, tuleb tena nii, et ametlik ja mitteametlik juht oleksid ühes isikus.

5. On loomulik, et valitav püüab vastu seista pakutavale ametile, sest nüüd tuleb iga sõna ja mõtet konkreetsete tegudega kinnitada, mis omakorda nõuab täiendavat energiat ja ajakulu.

6. Kuid saadavat tasu ei saa alati mõõta rublaga. Mis ühikutes me saame üldse mõõta oma intellekti, teravat mõistust, oskust teisi inimesi läbi näha?

7. «Mis juht nüüd mina, väike tudeng olen» — alaväärsuskompleks. «Ma olen ilmeksimatu ja suudan kõike» — üleväärsuskompleks. Esimest esineb rohkem. Ühesuguselt halvad on mõlemad.

8. Häid omadusi võib loetleda kuhjaga. Võimatu on kohe inimeselt nõuda kõiki neid omadusi korraga. Paratamatult osa asju saab selgeks töö käigus või isegi tagantjärele. Seega alguses läheb nagu amet ees ja inimene taga. Alles teatud aja mööudes osad võrdsustuvad ja vahetuvad.

9. Vastavalt vajadustele peab juht rühmas olema ka teatud mõttes provokaator, vasturäägija. Selleks, et äratada põhitõdedega kaaslase uinutatud mõtet.

10. Juht rühmas peab tundma kollektiivi nagu oma viit sõrme. Peab oskama kollektiivis ühtset õhkkonda e. vaimu luua ning kaitsma iga liikme ja ka kõigi huve.

11. Inimene ei ole hobune ja otse näkkulöömismeetodiga alati kaaslasi kaasa ei haara. Igaühel on oma pea, kuhu tuleb ruumi jätta oma mõtetele.

12. Juhtimisteooria järgi on alluvate arv 5—6 inimest. Järelikult enne kui serveerida 25-liikmelisele kollektiivile mõnda suuremat ettevõtmist või head ideed, tuleb see läbi arutada 4—5 aktiivsema kaaslasega.

13. Tuleb arvestada seda, et kõikide üldistamisvõime ei ole ühesugune. Järelikult igal väljamõeldud mõttel ja teol peab olema konkreetne alus. Üldistav sõna toidab ainult abstraktselt mõtlevat inimest, asjaliku teomehe aga jätab üksköikseks (näiteks poliitikas).

14. Kõige rohkem armastab tudeng head nalja ja naeru. Naera ise ka kasvõi pisarateni, kuid mõtle seejuures — mille üle?

15. Kõige ohtlikum on aktiivne, kuid loll (mõistes teadmistevaene), paljusõnaline kuid arg ja kohusetundetu juhi tüüp. Väliselt on kõik korras, kuid sisu on mäda.

16. Elav eeskuju on parim kasvatusvahend. Enne kui teistelt nõuda, tuleb enda juures kõik korda teha.

17. Keelatud vili on kõige magusam. Kas hakata võitlema või ujuda ise ka pärivoolu? Mõtle.

K. KASIKOV,
ELKNÜ TPI komitee sekretär

TEADMISEKS KOMMUNISTLIKELE NOORTELE

30. oktoobril k. a. kell 17.00 toimub TPI aulas ELKNÜ TPI Komitee VII laiendatud pleenum, mille tööst võtavad osa kõik TPI komsomolikomitee ja teaduskondade komsomolibüroode liikmed, päevase õppevormi rühmade komsorgid ja rühmavanemad.

Päevakord:

1. V. I. Lenini 100. sünniaastapäeva tähistamine.

Ettekandja M. Keek.

2. Rahvusvahelise Üliõpilaste Päeva tähistamine TPI-s.

Ettekandja A. Ronk.

3. ELKNÜ TPI Komitee struktuurist ja töösuundadest.

Ettekandja K. Kasikov.

Palume kõigil osavõtjatel õigeaegselt kohale tulla.

*

ELKNÜ TPI Komitee büroo kinnitas 21. oktoobril 1969. a. ELKNÜ TPI Komitee II sekretäri kohustetäitjaks õpperühma EK-71 üliõpilase Mart K e e k i.

ELKNÜ TPI Komitee.

Tõusva päikese maal

NIPPON, SUKIYAKI JA GEIŠAD

A. Aitsam

(Algus eelmises numbris)

Kolmanda päeva õhtuks, olles sõitnud ligikaudu 1800 kilomeetrit mööda merd, jõudsime Jokogamasse, mis on üks suuremaid Jaapani sadamalinnu Vaikse ookeani kaldal. Et Jaapan on praegu küllaltki suure potensiaaliga mereriik, veendusime sissesõidul sadamasse, mille reidil ootasid kümned selle maa päritoluga supertankerid. Nagu hiljem kuulsime, on Jaapan praegu supertankerite tootmisel juhtiv riik maailmas. Teravaks kontrastiks Jaapani ja teiste riikide kauba- ja reisilaevade vahel oli USA transportlaev täis läbitulistatud keredega lennukeid.

Sissesõiduks vajalikud formaalsused läbisime kiiresti osalt laeval, kuhu tulid vastu politsei ja garantiinitöötajad, osalt maal tolliametis. Viimases olid raskustes nii mõnedki jaapanlased, kellel tuli loovutada osa kaasatoodud wiskist, vodkast ja merevaigust või maksta nende eest küllaltki kõrget tolli.

Esimesed muljed Jaapanist saime bussimatkal Jokogamast Tokyosse. Kuigi teadsime juba varem, et Jaapanis on teravaks probleemiks maapuudus, oli tegelikkus siiski üllatuseks. On ju 80% Jaapani territooriumist, mis on ise veidi suurem Norrast, kasutamiseks kõlbmatu. Jaapanlased kasutavad ära iga võimaliku kõlbuliku maalapi kas ehitamiseks või põllumajanduseks. Seepärast on ka majad ehitatud külg külje vastu ja mõnikord ulatub kõrgem maja madalama kohale. Seejuures on majad ehitatud vahetult tänava äärde. Maa-asulates kulgeb suure liiklusintensiivsusega kõnniteedeta maantee mõnikord niivõrd kitsas vahemikus majade vahel, et esialgu näib võimatu kahe suure auto möödumine üksteisest ilma maju riivamata. Maa defitsiitsuse tõttu on ka aiad linnades väikesed — 10—20 m² suurused. Kõikjal on nad eeskujulikult korras. Ilmselt maa suur väärtus ongi tinginud üldtuntud kõrge Jaapani aiandus- ja lillekultuuri.

Jokogama ja Tokyo on omavahel liitunud praktiliselt üheks linnaks, kuigi juriidiliselt eraldab neid üksteisest jõgi. Et tänavad on kitsad ja autosid palju, on transiitliikluseks ehitatud betoonpostidele rajatud kõrgteed, mis sageli kulgevad majade kohal mitmes tasapinnas. Kuna Jaapani autotööstus on oma toodangu poolest maailmas teisel kohal, siis on ka need kõrgteed, mis on maksulised, jäänud kitsaks eriti liikluse tipptundidel. Liiklusummikute poolest on Jaapan praegu esikohal maailmas.

Tokyos, maailma suurimas linnas, on praegu üle 12, koos eeslinnadega aga üle 20 miljoni elaniku. Sagedaste maavärisemiste tõttu on enamik hooneid Tokyos madalad — 2—3-korruselised ja ainult linna keskel leidub 6—10-korruseliste hoonetega rajoone. Tokyo on segu vanast ja uuest — kõrvuti eksisteerivad nii vanad jaapani templid kui ka uued modernsed hooned, monoraudtee ja superrongid.

Tokyo tsentriks on Ginza rajoon. Ginza on tegelikult vaid üks tänavatest, kuid tema järele on oma nime saanud ka kogu Ginzaga piirnev kaubamajade, pankade ja lõbustusasutuste rajoon. Ginzas algab elu alles kell 10 hommikul, kui avatakse kauplused ja lõpeb kella ühe, kahe paiku öösel, kui suletakse enamik lõbustusasutusi. Kõrgpunkti saavutab elu Ginzas õhtul, kui avatakse öölokaalid, klubid ja muud lõbustusasutused, milliseid on selles rajoonis üle 3000. Suurim liiklusummik on Ginza rajoonis ja eriti just sealsetes kõrvaltänavates enne kesköö. Siis on liiklemise reguleerimiseks appi tulnud ka «ühiskondlikud» inspektorid, keda on igal ristteel kümnete kaupa, samapalju viibib ka kohal spetsiaalseid politseiautosid. Selle ummiku põhjuseks on lõbustusasutustest taksodega lahkuvad külastajad. Baare, baarikesi, klubisid ja restorane on Ginzas mõnes majas kümnete kaupa, igal korrusel paar. Sageli on baarid palganud endale külastajate sissekutsujad, kes teevad tänaval reklaami oma baari võludele.

Ginza ise on eriti esinduslik õhtul, kui süttivad valgusreklaamid. Nende hulga poolest on Ginza ilmselt ees New Yorgi Brodwayst. Omamoodi eksootikat annavad Ginzale juurde jaapanipärane ehitusstiil, eriti aga Raluki teatrihoone.

Tokyo ei ole eriti rikas vaatamisväärsuste poolest. Pealinna keskosas asub Imperaatori Palee. Palee koos ümbritsevate hoonetega asub avaras pargis, mis on alatiseks suletud külastajatele. Vaid kaks korda aastas, 2. jaanuaril ja oma sünnipäeval näitab imperaator ennast ja oma perekonda rahvale ühe palee kõrvalhoone rõdult. Palee ise hävis sõja ajal ja ei ole senini üles ehitatud. Imperaator ei olevat senini lubanud endale uut paleed ehitada, kuna ei tahtvat kulutada rahva raha ennem kui rahvas elab hästi. Ilmselt on imperaatori arvates see aeg käes, sest ta andis loa endale vanas stiilis palee ehitamiseks. Märkimisväärne tagasihoidlikkus.

(Järgneb.)

Rakanji templis saavad turistid imetleda poolt tuhandet kullatud puukuju.

Voldemar Prikk 60

18. oktoobril tähistas oma 60. sünnipäeva eksperimentaaltöökoja VI kategooria treial Voldemar Prikk.

Oma 45 aastasest töömehestaažist on Voldemar Prikk kolmandiku pühendanud meie instituudile. Viis aastat töötas ta vanemlaborandina ehitusmehaanika kateedris, kaks vanemmehaanikuna ehitusmaterjalide TU laboratooriumis. Alates 1961. aastast, millal loodi eksperimentaaltöökoda, on ta ametis nimetatud töökojas VI kategooria treialina. Peale suurepärase treiali on ta spetsialist ka freesimise, lukksepa ja teiste metallitöö erialadel. Jõu ja nõuga on ta alati abiks keerukate tehnoloogiliste probleemide lahendamisel.

Juubilar on pealegi suur loodusesõber. Aianduskooperatiiv «Suvi» liikmena paistab tema krunt eeskujuliku korra, lillerohkuse ja esimesena rajatud muruga kõigile silma. Ka ehitustöö alal on ta spetsialist, sest mille muuga seletada, et tema aiamaja on üks esimesi valmimisjärjekorras. Pidev vabadel hetkedel looduses viibimine annabki meie juubilarile selle värskuse ja energia, millega ta oma tööülesandeid täidab.

Kohusetundlik, tööd armastav, alati abivalmis ja tähelepanelik — nii tunneb eksperimentaaltöökoja pere oma juubilari. Korduvalt on instituudi rektor avaldanud Voldemar Prikile kiitust.

Kogu eksperimentaaltöökoja pere soovib juubilarile palju, palju õnne tema juubeli puhul, jätkuvat energiat, jõudu ja tervist edaspidiseks tööks!

Töökaaslased.

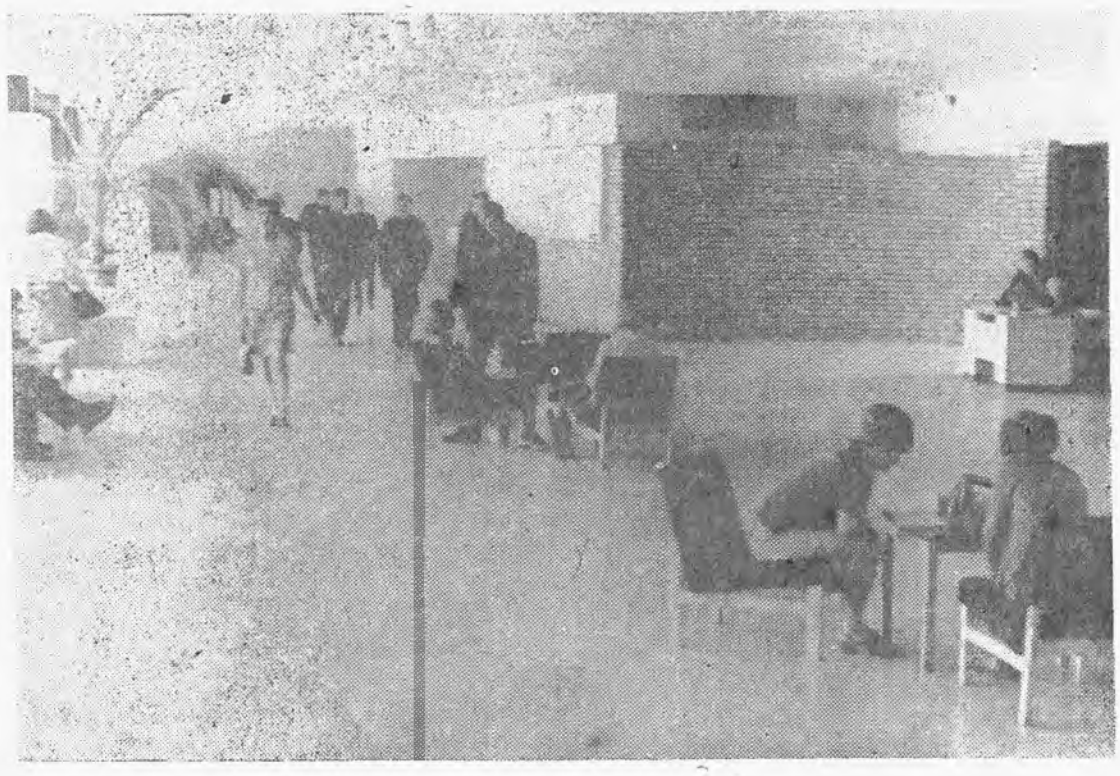

Minut argipäevast Enn Teimanni foto

AMETIÜHING PIDAS KONVERENTSI

Esmaspäeval, 20. oktoobril toimus aulas TPI ametiühinguorganisatsiooni 20. konverents. Konverentsil valiti kaheks aastaks uus ametiühingukomitee. Oma esimesel koosolekul, ajal kui delegaadid jälgisid aulas kinofilmi meie õppeasutuse elust, jaotas 30-liikmeline komitee omavahel ülesanded järgmiselt:

Esimees — Laine Hansalu (poliitilise ökonoomia kateeder)

Aseesimees — Ants Virkus (toiduainete tehnoloogia kateeder)

Aseesimees — Väino Olev (LR-77)

Laekur — Hilda Pauts — (raamatupidamine)

Õppe-teadusliku töö komisjoni esimees — Ott Alasoo (õppeosakond)

Kultuuritöökomisjoni esimees — Mare Ots (poliitilise ökonoomia kateeder)

Ideoloogilise töö komisjoni esimees — Jevgenia Loov (poliitilise ökonoomia kateeder)

Elamu-heaolu komisjoni esimees — Jüri Kann (toiduainete tehnoloogia kateeder)

Töökaitsekomisjoni esimees — Annus Vilks (ehitusökonoomika kateeder).

Need üheksa komitee liiget moodustavad komitee büroo, kes tegeleb jooksva asjaajamisega komitee koosolekute vahelisel ajal. Komitee koosolekud hakkavad toimuma üks kord kuus.

Esteetilise kasvatuse komisjoni esimees — Sylvia Hiibus (teadusliku kommunismi aluste kateeder)

Uhiselamute komisjoni esimees — Aksel Treiman (keemiatööstuse protsesside ja aparaatide kateeder)

Naiste- ja lastetöö komisjoni esimees — Aino Laurits (komandant)

Sporditöö komisjoni esimees — Arvo Jaanson (matemaatika kateeder)

Kultuuritöökomisjoni esimees — üliõpilane Kaarel Kasemets (TE-71)

Kultuuritöökomisjoni liige — Mare Tutt (sanitaartehnika uurimise kateeder)

Kultuurtöökomisjoni liige — Teet Kajandu (TE-71)

Kultuurtöökomisjoni liige — Vootele Veris (TE-51)

Informatsioonisektor — Ahto Lõhmus (matemaatika kateeder)

Ideoloogilise töö komisjoni liige — Jüri Lamp (arvutusmatemaatika kateeder, kinoklubi esimees)

Elamu-heaolu komisjoni liige — Tõnu Tee (masinaehituse tehnoloogia kateeder)

Organisatsioonilise töö komisjoni liige — Rein Liiver (MM-12)

Uhiselamute komisjoni liige — Tõnu Susi (LA-31)

Komitee liige — Viktor Andrejev (AE-77)

Ehitusteaduskonna büroo esimees — Georg Jeret (sanitaartehnika kateeder)

Elektrotehnikateaduskonna büroo esimees — Jüri Rebane (automaatika kateeder)

Energeetikateaduskonna büroo esimees — Robert Päsok (mäekateeder)

Keemiateaduskonna büroo esimees — Jaak Arro (põlevkivikeemia laboratoorium)

Majandusteaduskonna büroo esimees — Svea Otsmaa (ehitusökonoomika kateeder)

Mehaanikateaduskonna büroo esimees — Marek Pakkin (masinaelementide kateeder)

Teenistujate büroo esimees — Mare Otsing (kaadriosakond).

Konverentsi tööst loete pikemalt meie ajalehe järgmises numbris.

TPI Ametiühingukomitee.

Mida arvab tudeng ühiskonnateaduste õpetamisest

A. SUNILA

(Järg)

«Missugused NLKP ajaloo loengud meeldivad ja missugused mitte?»

Küsimusele, mis on teile kõige rohkem meeldinud parimatel loengutel, anti järgmised vastused (protsentides):

Küsimuse sisu	eesti õppekeelega rühmades	vene õppekeelega rühmades
Sügav teaduslikkus	6,5	5,5
Populaarne, kergesti mõistetav käsitlus	26,3	34,3
Kiire reagerimine uutele probleemidele (materjali värskus)	14,0	16,0
Süsteemikindlus	26,7	14,4
Muud asjaolud	8,1	2,5
Mitu vastust	3,4	6,1
Ei vastanud	15,0	21,2

Nagu näeme, ei meeldi rõhuvale enamusele tudengitest akadeemilised ehk sügavalt teaduslikud loengud. Niisuguseid loenguid pooldavad kõigest 5—6 protsenti üliõpilastest. 26 protsenti eesti, 34 protsenti vene rahvusest üliõpilasi seab parimatel loengutel esikohale populaarse, kergesti mõistetava käsitluse; 26,7 protsenti ja 14,4 protsenti süsteemikindluse; 14—16 protsenti materjali värskuse.

Küsimusele — mis on olnud kõige suuremal määral eitava hinnangu põhjuseks halvematele loengutele, vastasid üliõpilased järgmiselt (protsentides):

Küsimuse sisu	eesti õppekeelega rühmades	vene õppekeelega rühmades
Vähene teaduslikkus	4	3,4
Raskesti jälgitavus	17,8	20,0
Iganenud materjal	18,7	7,8
Süsteemitus	6,5	7,3
Õpiku kordamine, vähe uut materjali	29,5	26,0
Muud asjaolud	4,9	5,6
Mitu vastust	4,1	3,5
Ei vastanud	14,5	26,5

Toodud vastustest selgub, et nii eesti kui ka vene üliõpilased peavad halvemate loengute peamiseks põhjuseks kordamist (29,5 ja 26 protsenti), raskesti jälgitavust (17,8 ja 20 protsenti) ning iganenud materjali (18,7 ja 7,8 protsenti). Vähest teaduslikkust peab ainult 3,4—4 protsenti halvemate loengute peamiseks puuduseks.

Kui vaadelda halvemate loengute peamisi põhjusi kursuste lõikes, saame järgmise pildi (protsentides):

Küsimuse sisu	I kursus 1968/69	II kursus 1967/68	III kursus 1966/67	IV kursus 1965/66
Vähene teaduslikkus	2,4	3,3	7,3	2,6
Raskesti jälgitavus	33,3	16,9	7,5	7,5
Iganenud materjal	10,8	14.4	16,2	20,5
Süsteemitus	10,5	7,6	3,4	3,3
Õpiku kordamine	16,7	30,9	32,8	39,9
Muud asjaolud	3,9	5,5	7,1	4,5
Mitu vastust	3,7	2,5	4,0	5,8
Ei vastanud	18.7	18,9	21,7	15,9

See tabel näitab, et halvemate loengute peamine põhjus — õpiku kordamine — on iga aastaga taandunud. Kui 1965/66. õppeaastal oli see halvemate loengute esimeseks põhjuseks (39,9 protsenti), siis 1968/69. õppeaastal on ta jäänud juba teisele kohale (16,7 protsenti), olles nelja aastaga langenud tervenisti 23,2 protsenti ehk üle kahe korra. Siit võib teha järelduse, et NLKP ajaloo kateedri õppejõud on ennast tõsiselt käsile võtnud ja seda puudust järjekindlalt kõrvaldama hakanud. Endiste ülevaateloengute asemel on loengutel peaaegu pandud kõige tähtsamate sõlmküsimuste käsitlemisele. Koos sellega on langenud ka teisel kohal figureerinud põhjus — iganenud materjali kasutamine 20,5 protsendilt 10,8 protsendile ehk umbes poole võrra. Kuid selle eest on kasvanud rekordiliselt halvemate loengute üks peamisi põhjusi — raskesti jälgitavus, 7,5 protsendilt 1965/66. õppeaastal 33,3 protsendile 1968/69. õppeaastal ehk üle nelja korra. Kui 1965/66. õppeaastal oli see halvemate loengute põhjustest kolmandal kohal, siis nüüd on ta esimesel kohal; teisele kohale jääb õpiku kordamine (16,7 protsenti), kolmandale iganenud materjal (10,8 protsenti), neljandale kohale süsteemitus (10,5 protsenti).

Raskesti jälgitavus on kasvanud peamiselt sellepärast, et sündmuste ja teaduse areng on tormiliselt edasi läinud, õppeprogrammid aga endiseks jäänud või isegi vähendatud. Selle vastuolu kõrvaldamiseks püüavad õppejõud oma loengutes vähema ajaga võimalikult rohkem anda. Kuid see paneb neid kiirustama ja tagajärjeks ongi raskesti jälgitavus. Et mainitud puudus on praegu kõigis ühiskonnateadustes (ja arvatavasti ka loodusteadustes) halvemate loengute peamiseks põhjuseks, siis on tarvis hakata kollektiivsete jõupingutustega seda kõrvaldama.

Mis puutub loengute kuulamisse, siis 35,8 protsenti tudengitest ütleb, et nad konspekteerivad kogu loengu, 42,7 protsenti aga lausuvad, et märgivad üles olulise. Tähendab — 78,5 protsenti kõigist üliõpilastest jälgib tähelepanelikult loengut ja teeb endale märkusi, see on — võtavad aktiivselt loengust osa. 7,1 protsenti ütleb, et nad kuulavad tähelepanelikult loengut, kuid märkusi ei tee. Neid, kes loenguid üldse ei kuula ja märkusi ei tee, on 11,8 protsenti. Nagu kogemused kinnitavad, on need tavaliselt viimasel piiril balansseerijad.

Küsimusele, kuidas teid rahuldab loengute ja seminaride hulgaline vahekord, vastas 62 protsenti üliõpilastest, et see neid täielikult rahuldab. Juhul, kui seda vahekorda muuta, siis loengute arvu vähendamise ja seminaride arvu suurendamise teel.

Samuti peab 61,6 protsenti tudengitest halva seminari peamiseks põhjuseks pealiskaudseid sõnavõtte, mis kordavad loengu või õpiku materjale. Tähendab — on tarvis mõelda sellele, kuidas tõsta sõnavõttude sisulist taset ja muuta nad huvitavamaks. Võib-olla aitab olukorda lahendada suurema hulga referaatide ärakuulamine seminaridel? Kuid 52 protsenti üliõpilastest ütleb, et referaadid on vajalikud ainult üksikutel seminaridel, 23 protsenti üliõpilasi aga ei pea neid üldsegi vajalikeks. Üksnes 17 protsenti arvab, et referaadid on vajalikud enamuses seminaridel.

(Järg 4. lk.)

TPI parteiorganisatsiooni ARUANDE-VALIMISKOOSOLEK toimub 4. novembril kell 9.00 õppeasutuse aulas.

TPI Parteikomitee

Mida arvab tudeng ühiskonnateaduste õpetamisest

(Algus 3. lk.)

Sama lugu on ka kirjaliku kontrolliga. Pooled tudengitest peavad seda vajalikuks ja pooled mitte. Kirjaliku kontrolli vormidest eelistatakse testi valikvastustega, kirjalikku lühireferaati ja põhidefinitsioonide kontrolli.

Küsimusele, millisel määral te töötasite läbi seminarikavades antud allikad NLKP ajaloos, vastasid tudengid järgmiselt (protsentides):

Tabelist näeme, et rõhuv enamik üliõpilasi loeb ja konspekteerib algallikaid, ühed vähemal, teised suuremal määral. Kuid leidub ka neid, kes seda üldse ei tee. Eesti õppekeelega rühmades ei loe 10,3 ja vene õppekeelega rühmades 4 protsenti, ei konspekteeri vastavalt 15,1 ja 7,3 protsenti.

Kuigi nende arv, kes üldse algallikaid ei loe, on praegu võrreldes neljanda kursusega (1965/66) langenud 14,7 protsendilt 3,6 protsendile ehk üle nelja korra ning algallikaid mittekonspekteerijate arv langenud 19,6 protsendilt 9,8 protsendile ehk kaks korda, on need ikkagi mõtlemapanevad arvud. Küllap tuleb siin põhjusi ja süüdlasi otsida mõlemalt poolt. Üks on aga kindel: tulevane spetsialist peab olema läbi töötanud tähtsamad partei ajaloo allikad.

Ja lõpuks, missuguseid omadusi on tugevdanud üliõpilastes NLKP ajaloo õppimine? Eesti õppekeelega rühmades vastas sellele küsimusele 64,9 ja vene õppekeelega rühmades 52 protsenti üliõpilasi, et ajalugu on äratanud neis huvi poliitilise elu sündmuste vastu ning 23 eesti ja 19,1 protsenti vene üliõpilastest, et see on neis tugevdanud tahet aktiivselt osa võtta ühiskondlikust ja riiklikust tegevusest.

Ankeet andis palju kasulikke arvamusi ja ettepanekuid partei ajaloo õpetamise parandamiseks, mida NLKP ajaloo kateeder on oma töö planeerimisel ja teostamisel juba arvestanud.

	Lugesin allikaid		Konspekteerisin allikaid	
	eesti õppekeelega rühmades	vene õppekeelega rühmades	eesti õppekeelega rühmades	vene õppekeelega rühmades
75—100%	13,1	23,2	9,5	20,3
50—75%	24,4	29,9	19,7	25,2
25—50%	25,9	20,1	22,5	19,2
kuni 25%	25,3	13,7	31,4	18,5
ei	10,3	4	15,1	7,3
Jättis vastamata	1,0	9,1	1,8	9,5

ASTUGEM DOONORITE RIDADESSE!

Nii öösel kui ka päeval peatuvad Vabariikliku Vereülekande Jaama ees punase ristiga autod. Ikka ja jälle vajatakse kiiresti mõne inimese elu päästmiseks verd, sageli 2—3 liitrit ja enamgi. Ainult Tallinnas kasutatakse iga päev keskmiselt 15 liitrit verd ülekanneteks.

Et veri on elav kude ja seda pole võimalik sünteetiliselt toota, siis saavad siin aidata ainult inimesed-doonorid, kes vabatahtlikult loovutavad väikese osa oma verest kaaskodanike tervise taastamiseks.

Doonoriks võib olla iga 18—55-aastane terve inimene. Et inimese vere hulk moodustab umbes 7% tema kehakaalust, siis sellest 200 grammi loovutamine ei too kaasa mingisuguseid häireid organismitalitluses. Selline väike vereandmine on isegi kasulik, stimuleerides vereloome elundite tööd ja sageli tõuseb doonorite vere homoglobiini hulk paari nädala möödudes pärast vereandmist. Vereandmise ohutust tagab ka doonorite eelnev arstlik kontroll ja vere analüüsid ning paljude aastate praktilised kogemused. Viimased näitavad, et isegi need inimesed, kes on andnud oma elus 40—50 liitrit verd nagu paljud meie audoonorid, on täie tervise juures ja jätkavad veel praegugi edukalt doonorlust. Oluline pole aga see, et üks inimene annaks verd palju kordi, vaid vastupidi, et doonorite ridadesse kuuluks võimalikult palju inimesi, kes loovutavad 200 grammi verd omal äranägemisel kas ühekordselt või korduvalt, kord aastas või paari aasta tagant.

Doonorlus on kogu maailma elanikkonda haarav üritus. Eriti hästi on see arenenud Prantsusmaal ja Soomes. Neis maades tuleb iga 1000 elaniku kohta 60 doonorit.

Nõukogude Liidus pööratakse doonoritele väga palju tähelepanu. Neid autasustatakse rinnamärkide ja aukirjadega, vabastatakse tööst vereandmise ajaks ja peale selle antakse üks vaba päev koos töötasu väljamaksmisega. Eriti silmapaistnud doonoreid premeeritakse puhkekodu tuusikutega ja vereandmise päeval saavad kõik doonorid tasuta lõuna 1 rubla ja 34 kopika väärtuses.

Arvestades doonorluse suurt tähtsust, kutsume TPI kollektiivi liikmeid — üliõpilasi, õppejõude ja teenistujaid ühinema selle humaanse üritusega, astuma doonorite ridadesse ja loovutama kas või ainult üks kordki oma verd kaaskodanike elude päästmiseks.

Verd saab anda Vabariiklikus Vereülekande Jaamas, Tallinn, Lai tän. 15, igal teisipäeval ja reedel kella 10—12 ja TPI arstlikus tervishoiupunktis esmaspäeval 3. novembril kella 9—12.

V. OJAMAA,
ENSV Vabariikliku Vereülekande Jaama doonorite osakonna juhataja
A. SEPP,
audoonor, TPI haldusprorektori abi
A. LAUR,
Punase Risti Seltsi TPI algorganisatsiooni esimees
K. KASIKOV,
ELKNÜ TPI Komitee I sekretär
B. HIIRE,
TPI parteikomitee sekretär
L. HANSALU,
TPI A/Ü Komitee esimees
O. KUZNETSOVA,
TPI arstipunkti juhataja

Karikavõistluste finaal korvpallis

Kippus juba videvikuks, kui Mustamäe mändide alla rivistusid I kursuse korvpalli välkkarikaturniiri finalistid.

Esimeses poolfinaalis läksid vastamisi õpperühmad E-11 ja LI-11. Ehitajate põhiviisikusse kuulusid A. Arak, T. Talumees, A. Kübar, B. Remmelgas ja A. Müürisepp. LI-mehed tulid väljakule järgmises rivistuses: U. Kiviselg, J. Lankots, T. Tõnspoeg, I. Pall, L. Siem. Mängu esimene poolaeg kulges küllaltki tasavägiselt ja lõppes ehitajate kasuks 10:6. Teise poolaja algul haarasid E-11-mehed aga täielikult ohjad oma kätte ja võitsid kogu mängu tulemusega 28:12.

Teises poolfinaalis olid vastamisi TM-11 ja AV-11. Siin oli AV-11 (M. Viese, A. Pärnapuu, M. Puusepp, T. Arro, P. Nagel) poiste ülekaal ilmne ja TM-11 (I. Randala, A. Martin, J. Pantalon, A. Pihlak ja J. Vilms) tuli alla vanduda tulemusega 20:11.

Finaalis kohtusid seega E-11 ja AV-11. Mõlemad võistkonnad saatsid väljakule samad põhikoosseisud, mis poolfinaaliski, ainult energeetikud tegid algviisikus muudatuse (M. Viese asemel P. Luurmees)!

Energeetikud läksid kohe suurelt ette 10:0 ja võitsidki poolaja 10:3. Alles teisel poolajal said ehitajad õige hoo sisse. Kaks korvi ridamisi Arakult ja teist samapalju Remmelgaselt — ning vahe oligi ainult 3 punkti. Vahepeal kõva mehetööd teinud A. Pärnpuu ja T. Arro ei suutnud enam midagi tõsisemat ellu viia. Olukorra päästjaks võib lugeda täie õigusega M. Puuseppa, kes nii otsustaval hetkel lisas oma võistkonna kasuks 4 punkti.

Seega esimeste kursuste välkkarikaturniiri esimeseks korikaomanikuks on õpperühm AV-11.

E. KANGUR

Võitis Hannes Kalmus

Igal sügisel toimuvatel TPI tõstjate üldfüüsilistel võistlustel kajastub kõige paremini suvise treeninguga omandatud mitmekülgsuse baas, sest võistlus on rajatud nii kiiruslike kui ka jõuliste omaduste selgitamisele.

Väga head ettevalmistust uueks hooajaks näitas Hannes **Kalmus** õpperühmast TP-51. Ta jooksis 60 m 8 sekundiga, hüppas hoota kaugust 2,67 m ja hoota kõrgust kahelt jalalt tõukega 124 sm ning võttis püsti rinnale 145 kg, kükkis 195 kg raskuse kangiga turjal ja surus kaldpingil 95 kg, omandades vastava tabeli alusel 631 punkti. Tulemus on ainult 8 punkti võrra vähem Villis **Perkonsile** kuuluvast vabariigi tippmargist, kuid ületab eelmise aasta tulemuse 16,5 punktiga.

Teise koha omandas Lembit **Neuland** (LE-31) 543,4 punktiga. Üksikute alade tulemused olid samas järjekorras: 7,8 sek., 110 sm, 267 sm, 115, 175 ja 75 kg. Kolmandaks tuli Toivo **Riipinen** (TA-31) 524,5 punktiga (7,7 sek., 115 sm, 258 sm, 105, 150 ja 65 kg).

O. KULDERKNUP

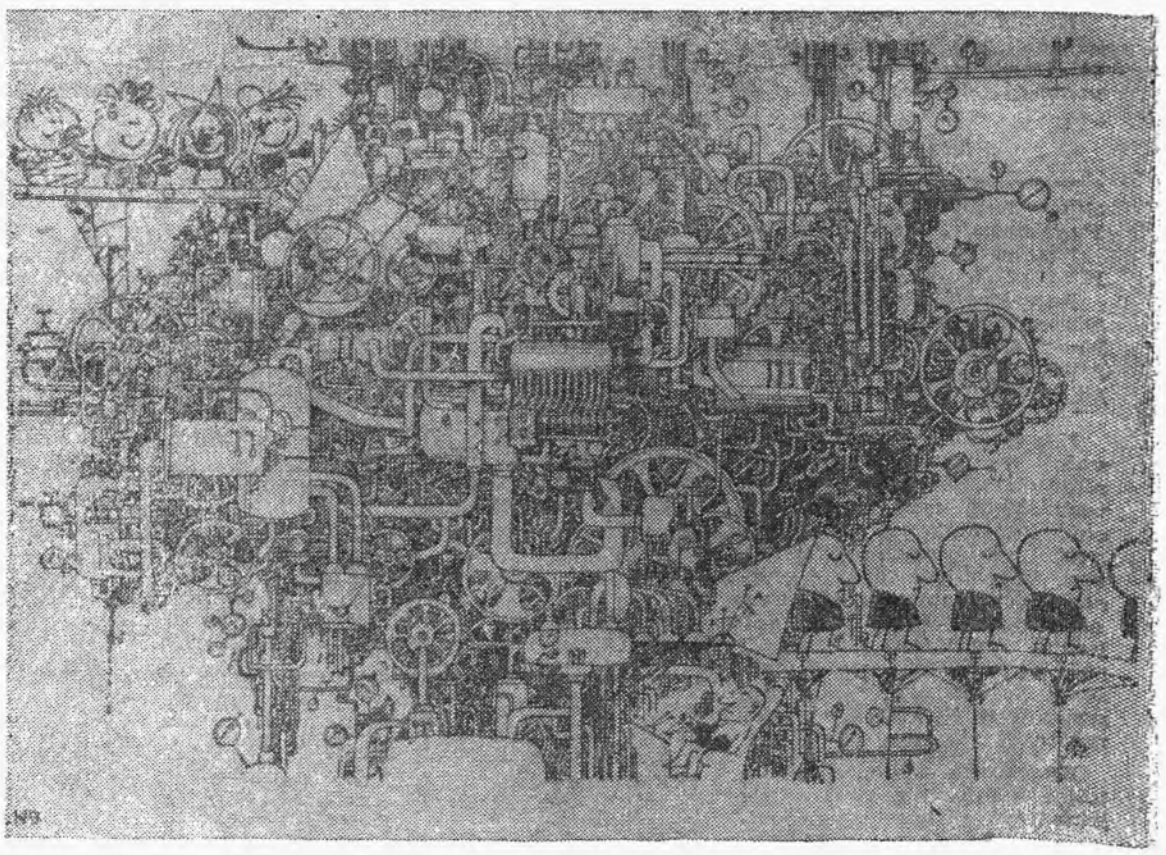

Nii kujunevad diplomeeritud eriteadlased
Helsingi üliõpilaslehest «Contactor»

Kaugel, väga kaugel asub meist Uus-Meremaa. Milline ta on, tema loodus ja inimesed, nende püüdlused ja ideaalid? Paljudes maades rutati samade küsimustega vaatama Uus-Meremaa filmi «Põgenik». Filmil oli menu.

Kes põgenes? Kuhu põgenes? Miks põgenes? Kas õnnestus põgeneda?

Meie kinosõbrad näevad John O'Shea filmi «Põgenik» kolmapäeval, 29. okt. kell 20.00. Filmis mängivad tuntud Uus-Meremaa ja Austraalia näitlejad, Uus-Meremaa kirjanik Burry Kramp ja Jugoslaavia näitlejatar Nadia Redjin.

TPI REKTORILE

Nelikümmend kaks Tallinna Polütehnilise Instituudi mehaanikateaduskonna II kursuse üliõpilast viibis majandis 11. kuni 17. oktoobrini köögivilja koristustöödel.

Üliõpilased olid tööl tublid, täitsid norme ning olid eeskujulikud käitumises.

Tänan Tallinna Polütehnilise Instituudi rektorit, õppejõude ja üliõpilasi meie majandile osutatud abi eest.

Kehra sovhoosi direktor
E. TRUBER

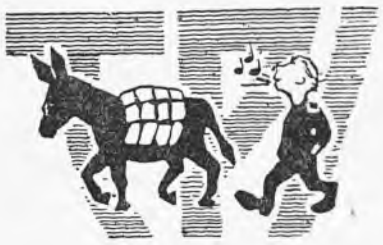

MATKASÕBER!

Kui nägid suvel vaeva matkamisega ja oled oma reisi kohta täitnud matkalehe, rutta selle äratoomisega TPI Spordiklubisse või ühiselamusse nr. 3 tuppa 314. TPI ja vabariiklikuz matkavõistluses arvestatakse vaid neid matkalehti, mis on ära toodud hiljemalt 31. okt.

TPI Matkaklubi juhatus

24. oktoobril kell 19 — aulas toimub esimene loeng-kontsert tsüklist «Muusika arengu teid». Lektor prof. Hugo Lepnurm.

26. oktoobril kell 15 — Komsomoli nim. staadionil kohtuvad RPI—TPI RAGBIS.

29. oktoobril kell 16.30 — ruumis A4-320 toimub Ühiskondlike Erialade Teaduskonna kodukultuuri ringi esimene kokkutulek.

Avaldame sügavat kaastunnet Toomas Kleesmendile

ISA

surma puhul.

Rühmakaaslased.

Vast. toimetaja V. KALPUS

Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института газеты «Таллинский политехник».

Hind 2 kop.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.

Tellimise nr. 3231

MB-08381